

Diepgaand coachen aan de oppervlakte

Professionele coaches willen goed werk leveren. Veel coaches vatten goed werk op als het streven naar 'diepgang' in hun begeleiding. Dit lijkt vaak synoniem te zijn met introspectie, het doorgronden van de binnenwereld en het blootleggen van diepgewortelde emoties. Dit artikel werpt een kritische blik op de aannames binnen diepgaand coachen en pleit voor een aanpak in coaching die meer gericht is op werken en leren.

Auteurs: Fer van den Boomen & Marcel Hoonhout

Persoonsgericht Coachen

Veel coaches richten zich op de binnenwereld van de klant: op zijn gedachten, gevoelens, drijfveren en verleden. De onderliggende gedachte is dat inzicht in het 'zelf' de sleutel is tot verandering. Coaches stellen vragen zoals: wat voel je? Waar komt dit gevoel vandaan? Wat zegt dit gevoel over wie je in de kern bent? Dit kan resulteren in diepgaande gesprekken en bijdragen aan meer zelfbewustzijn, maar brengt ook risico's met zich mee. Een eenzijdige focus op de persoon kan ertoe leiden dat de bredere context wordt genegeerd. Problemen lijken dan vooral bij de klant zelf te liggen, terwijl externe factoren zoals de werkomgeving, teamdynamieken of organisatiecultuur een grote rol kunnen spelen. Ook kan overmatige introspectie verlamdend werken. Wanneer iemand teveel gericht is op zelfanalyse, kan dat leiden tot een statisch zelfbeeld: ik ben nu eenmaal zo. Meer inzicht in wie iemand 'is', leidt niet zomaar tot anders doen.

Spanning tussen persoon en context

Een coachklant functioneert binnen een werkomgeving waarin verwachtingen, rollen en structuren meespelen. Dat betekent dat een coach ook sensitief is voor de invloed van:

- De organisatiecultuur en beleidskeuzes
- De relaties van de klant met collega's en leidinggevenden
- Veranderingen binnen het vakgebied en in de maatschappij
- De wisselwerking tussen persoonlijke drijfveren en externe omstandigheden

Door ook een contextperspectief te hanteren, ontstaat meer handelingsperspectief bij de klant. Coaching gaat immers niet alleen over zelfreflectie, maar ook over anders handelen in de context van het werk. Niet 'het zijn', maar 'het doen' krijgt dan meer aandacht.

Leergericht coachen

Coachen richt zich op verbetering van het handelen in de praktijk. Door ook de context van de klant in het gesprek te betrekken ontstaan meer mogelijkheden om te leren. Leren gaat over inzicht én handelen. Dit betekent dat een coach zich niet zomaar richt op het 'waarom' van emoties, maar eerder vertrekt vanuit het 'hoe' van concreet gedrag in het werk. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn:

1. Reflectie op professioneel handelen
De focus ligt op hoe iemand zijn werk uitvoert en hoe dit effectiever kan. Dit helpt om het eigen bewustzijn van wat iemand doet te vergroten en concrete verbeteracties te formuleren.
2. Het onderscheid tussen invloed van context en eigen keuzes
Coaches kunnen klanten helpen om beter te onderscheiden welke factoren buiten hun macht liggen en waar zij wél invloed op hebben.
3. Diepte vinden in leren van werkervaringen
In plaats van de aandacht te richten op waar iets van vandaan komt, gaat de aandacht uit naar

Niet graven naar het verleden,
maar duurzaam bouwen
aan de toekomst.

hoe iemand kan leren van ervaringen. Het verleden fungeert dan als een bron van leermomenten voor de toekomst.

4. Zelfsturing in leren stimuleren De coach kan een klant aanmoedigen om zelfstandig leerstrategieën te ontwikkelen, zodat hij of zij in toekomstige situaties effectiever kan handelen zonder begeleiding van buiten.

Praktijkvoorbeeld

Een docent voelt zich gefrustreerd door de werkeisen vanuit de instelling waar hij werkt. Hij brengt bij een coach de vraag in waarom hij zich zo druk maakt. Een persoonsgerichte coach zou vooral ingaan op zijn emotie en persoonlijke geschiedenis. Een coach die de context in zijn begeleiding betreft zou zich ook afvragen: misschien is deze opleider wel terecht kwaad over iets dat zich herhaaldelijk in deze organisatie voordoet? Wie weet is het probleem niet de klant, maar de manier waarop het werk wordt georganiseerd? Zou het kunnen zijn dat de professionele ruimte van hem als opleider hier gewoon in het geding is? Concreet zou de coaching zich kunnen richten op vragen als:

- Wat gebeurt er precies in de interactie met de organisatie?
- Welke strategieën kan hij inzetten om beter om te gaan met de situatie?
- Wat kan hij leren van deze ervaring voor toekomstige situaties?
- In deze aanpak blijft de begeleiding praktisch en gericht op ontwikkeling, zonder te verzanden in eindeloze introspectie.

Slot

Coaching speelt zich af binnen meerdere spanningsvelden. Een professionele coach richt zich niet alleen op de persoon van de klant, maar heeft ook aandacht voor de context van werk. De kunst is om de bijdrage als coach te beperken tot wat zich afspeelt in de actuele werksituatie. Dat betekent niet dat coaching oppervlakkig zou zijn. Diepgang in coaching is juist te behalen door de klant te helpen leren van werkervaringen. Klanten kunnen daardoor zelf keuzes maken om anders te gaan handelen, en mogelijk zelfs hun leervermogen versterken. Zo krijgt diepgaand coachen een andere betekenis: niet graven naar het verleden, maar duurzaam bouwen aan de toekomst. ■

Referenties

- Van den Boomen, F., Hoonhout, M., & Merkies, R. (2015). Sensitiviteit van een supervisor voor verschillende contexten. In M. Boer, M. Hoonhout, & J. Oosting (Eds.), *Supervisie meerperspectivisch* (312–322). Vakmedianet.
- Van den Boomen, F., Hoonhout, M., & Merkies, R. (2007). Coaching tussen "persoon" en "organisatie." *Opleiding & Ontwikkeling*, 10, 21–24.
- Van den Boomen, F., Merkies, R., & Hoonhout, M. (2004). *Professionele dilemma's van de coach. Het maken van verantwoorde keuzes*. Nelissen. ISBN: 90 244 16523.

ALLES ONDER 1 DAK!

VERGADEREN

TRAINEN

OVERNACHTEN

ETEN & DRINKEN

- 39 stijlvolle zalen
- 4 sterren hotel met 81 kamers
- BBQ Grill Restaurant
- ZuZu Cocktailclub
- Speciale meeting arrangementen
- State of the Art Techniek
- Outdoor activiteiten op de Veluwe
- Flexibel, Full service personeel

ACTIE! 8-UURS ARRANGEMENT
INCL. ZAALHUUR VANAF €49,50 p.p.

★★★★
REEHORST

WWW.REEHORST.NL

BEL: 0318-750352

**BENNEKOMSEWEG 24
6717 LM EDE**

★★★★
RHHOTEL

WWW.HOTELREEHORST.NL